

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-97>

УДК 379.85

СУЧАСНИЙ СТАН PET-FRIENDLY ТУРИЗМУ У СВІТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

CURRENT STATE OF PET-FRIENDLY TOURISM IN THE WORLD AND THE PROSPECTS FOR ITS DEVELOPMENT IN UKRAINE

Сеньків Мар'яна Ігорівнакандидат географічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2146-3456>**Кияниця Марія Віталіївна**студентка,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8536-5513>**Senkiv Mariana, Kyianytsia Maria**

Lviv Polytechnic National University

У статті досліджено вплив руху pet-friendly на туристичні перевезення. Проаналізовано концепцію pet-friendly як важливого мотиватора розвитку транспорту. Розглянуто підходи до розуміння та особливості роботи туристичного руху pet-friendly. Вивчено рівень та особливості pet-friendly транспорту, структуру ринку pet-friendly туризму у світі та Україні. Охарактеризовано вітчизняний та зарубіжний досвід pet-friendly закладів розміщення, транспортних компаній та туристичних операторів. Визначено проблеми та перспективи організації діяльності pet-friendly туристичних перевезень в Україні, зокрема, авіаційних і залізничних. Розроблено рекомендації щодо вдосконалення туристичних перевезень в Україні відповідно до руху pet-friendly.

Ключові слова: рух, pet-friendly, тварини, перевезення, туризм, Україна.

The role of pets in people's lives, as well as the role of travelers themselves in the development of pet-friendly tourism, cannot be underestimated. The article explores the impact of pet-friendly movement on tourism transportation. In general, pet-friendly is a profitable business. The pet-friendly concept is analyzed as an important motivator for the development of transport. Pet-friendly means that a place, institution or organization provides the opportunity to stay and travel with animals by providing appropriate services. Approaches to the understanding and features of the work of the pet-friendly tourism movement are considered. The level and features of pet-friendly transport, the structure of the pet-friendly tourism market in the world and Ukraine are studied. The domestic and foreign experience of pet-friendly accommodation establishments, transport companies and tour operators is characterized. Most families worry about whether their pet is okay while they are out of the room, so it would be appropriate to introduce pet-friendly packages in hotels that will include a collection of toys (according to the type of animal), treats, babysitting, grooming (procedures for care), additional services. In Ukraine, it's possible to travel with animals both by air and by rail, and also by metro. The most pet-friendly metro system in the world is the London Underground. It allows dogs to be carried on leashes throughout the system, unlike many other undergrounds that require them to be in carriers. The problems and prospects of organizing the activities of pet-friendly tourism transportation in Ukraine, in particular, aviation and rail, are identified. Recommendations are developed to improve tourism transportation in Ukraine in accordance with the pet-friendly movement. Ukraine still lacks the experience of pet-friendly tourism and should focus on foreign successful cases. Travelers with pets have to plan their trips on their own, trusting only the Internet search database, which slows down and complicates the planning process. Abroad, this problem is solved by creating pet-friendly tour operators.

Keywords: movement, pet-friendly, animals, transportation, tourism, Ukraine.

Постановка проблеми. Туристична подорожей. Актуальним, проте дуже часто не індустрія стрімко розвивається та надає вирішеним питанням є якість та безпечність все більше можливостей для здійснення перевезення домашніх тварин під час подо-

рожі. Їх необхідно забезпечувати комфортними умовами, адже згідно з результатами різних опитувань, 9 з 10 родин вважають собак та котів частиною сім'ї. Але, на жаль, цьому аспекту подорожей представники туристичного бізнесу, зазвичай, приділяють дуже мало уваги або й зовсім ігнорують.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідниками виявлені особливості людей, які є власниками домашніх тварин, що позитивно впливають на їхню соціалізацію, самопочуття та ініціативність в роботі. Mars Petcare's WALTHAM Centre for Pet Nutrition більше десяти років співпрацює з академічними установами та Національним інститутом здоров'я США, щоб зрозуміти відносини між домашніми тваринами та людьми – так званий «зв'язок людини і тварини». Власники домашніх тварин частіше стверджують про більше фізичних навантажень і менше депресії, ніж не власники. Люди, які живуть разом із домашніми тваринами, мають здоровішу реакцію на стрес. 42% власників віком від 55 до 64 років беруть своїх домашніх улюбленців у подорожі, причому покоління Baby Boomers частіше роблять це, ніж молодші покоління [7]. Така висока частка участі покоління Baby Boomers у pet-friendly туризмі пояснюється тим, що домашні тварини зменшують відчуття самотності, депресії та тривожності у літніх людей, зокрема також під час подорожей. І саме Baby Boomers у глобальному вимірі є найактивнішими мандрівниками. Власники собак старшого віку більше гуляють і займаються фізичною активністю, ніж не власники. Щодо молодих людей з домашніми тваринами, то вони, як правило, мають вищу самооцінку, рідше почуваються самотніми та мають краще розвинені соціальні навички [6]. Отже, не можна недооцінювати роль домашніх улюбленців у житті людей, як і роль самих мандрівників у розвитку pet-friendly туризму.

Загалом, pet-friendly є прибутковим бізнесом. За даними Торгової палати США, очікується, що продажі, пов'язані з домашніми тваринами, цього року перевищать 75 мільярдів доларів – вдвічі більше, ніж у 2005 році. Американська індустрія домашніх тварин підтримує понад 1,3 мільйона робочих місць у США та виплачує понад 60 мільярдів доларів заробітної плати та пільг. Щорічно галузь генерує понад 221 мільярд доларів прямого, непрямого та індукованого економічного впливу [8, 9].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Для привернення уваги туристичного бізнесу, зокрема, і в Україні до

питань pet-friendly туризму у повоєнний час, необхідно показати їм існуючі успішні та прибуткові кейси цього руху закордоном. Саме тому об'єктом даного дослідження обрано pet-friendly заклади розміщення, транспортні компанії і туристичні оператори, а предметом дослідження є сучасний стан pet-friendly туризму в світі, досвід і перспективи його розвитку в Україні.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основна мета цього дослідження – запропонувати рекомендації успішного розвитку pet-friendly туризму в Україні після війни на основі вивчення іноземного досвіду функціонування pet-friendly туристичного бізнесу. З цією метою використано контент-аналіз для вивчення інформаційних ресурсів з даної тематики, існуючих досліджень, Законів України та офіційних веб-сайтів організацій і компаній.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Pet-friendly туризм як світовий тренд

Згідно даних опитування Американської асоціації домашніх тварин, близько 68% американських домогосподарств та 85 мільйонів сімей є власниками тварин і більше 50% з них мають намір взяти своїх домашніх улюбленців з собою у подорож цього року. Асоціація туризму США повідомляє, що 37% сімей подорожують з домашніми улюбленцями – це на 18% більше, ніж десять років тому, отже, pet-friendly туризм стає трендом.

Pet-friendly означає, що місце, заклад чи організація надають можливість залишатись та подорожувати з тваринами, разом з тим надаючи відповідні послуги. Відомо, що найпопулярнішою твариною, яку беруть з собою у подорож люди всього світу, є собака (58% серед усіх улюбленців), на другому місці – коти (близько 22%), домашні птахи посідають третє місце, випереджаючи коней, малих ссавців та інших тварин [4].

Кількість готових до подорожей з тваринами туристів вражає. Серед основних причин, чому власники домашніх тварин хочуть подорожувати разом з ними, є те, що це підвищує їхнє задоволення від подорожі, а також допомагає їм не відчувати стресу через те, що покинули своїх домашніх улюбленців.

Досвід pet-friendly закладів розміщення

Через обмеженість або низьку якість послуг у готелях, більшість мандрівників відмовляються брати з собою домашніх улюбленців з почуттям вини та тривоги. Це безпосередньо впливає на кількість ночівель у готелі, адже

туристи намагаються якнайшвидше повернутись назад до своїх улюбленців. Саме тому рух pet-friendly є таким важливим для сфери гостинності. Pet-friendly готелі пропонують різноманітні послуги, спрямовані на забезпечення зручності туристів з домашніми улюбленцями. Існує досвід рейтингування країн за кількістю таких готелів, зокрема, Taxi2airport, використовуючи ресурс Booking, виявив європейські країни з найбільшою кількістю pet-friendly готелів. Україна в цьому рейтингу посідає 9-те місце, а першою є Італія. Найвищий рівень якості послуг у pet-friendly готелях має Франція [10].

У сучасних умовах не можливо не враховувати пандемію COVID-19. Вона вплинула на різні сектори економіки, а особливо на сферу гостинності. Оскільки pet-friendly заклади розміщення зараз у більшості країн перебувають на ранній стадії розвитку, поширення вірусу спричинило появу нових викликів для руху pet-friendly загалом. Багато людей почали перейматися тим, що домашні улюбленці легше можуть передати їм вірус, проживаючи з ними в одному готелі або перебуваючи в одному літаку, адже масок вони не одягають. На фоні цього є багато непорозумінь та недоречних обмежень. Немає жодного дослідження, яке могло б підтвердити передачу COVID-19 людині від собаки чи kota, однак це точно працює в зворотню сторону. Houston Humane Society та Centers for Disease Control рекомендують тваринам уникати скупчення людей, адже захворіти вони можуть. Ознаки хвороби схожі до людських [5].

Для мандрівників з тваринами доцільно запропонувати комплекс превентивних заходів. Слід обмежити доступ тварин у громадські зони готелю – їдальні чи ресторани, клуби та басейн. Також слід пам'ятати, що якщо господар знаходився у переповненому приміщенні або почувається погано, потрібно обмежити близький контакт з твариною, а саме: гладити, притискатися, дозволяти себе цілувати або облизувати, а також ділитися їжею [3]. У разі виконання усіх умов можна зробити свій відпочинок спокійним та радісним.

Більшість сімей хвилюються, чи все добре з їхнім домашнім улюбленцем поки вони не в номері, тому було б доречно впровадити pet-friendly пакети у готелях, які включатимуть колекцію іграшок (відповідно до роду тварини), ласощі, послугу няні, грумінгу (процедури для догляду), додаткові послуги. Такого роду послуги вже починають впроваджувати в деяких готелях 4 і 5 зірок [3], наприклад, готель

Helka (Фінляндія). Послуги тут розділені на два пакети: один з базовим набором послуг за 10 євро за ніч для однієї або кількох собак, а інший з розширеними послугами з собаками, крім основних, за 35 євро за ніч. Додаткова плата за поселення в номер з твариною – 15 євро. Більшість подорожуючих запевнили, що готові придбати послуги у будь-якому разі, незважаючи на їхню вартість. В Україні вартість схожого пакету з харчуванням, ігровим супроводом, фото чи відео-зйомкою та спілкуванням має становити приблизно 250 гривень за ніч. Це дуже актуально, адже, за різними даними, в нашій країні є близько 3 тисяч закладів розміщення (не тільки готелі), які називають себе pet-friendly.

Досвід pet-friendly транспортних компаній

В Україні подорожувати з тваринами можна як авіатранспортом, так і залізничним, а ще в метро. Є можливість обрати авіакомпанію, що дозволяє перевезення тварин на борту (більшість компаній дозволяють перевозити лише котів і собак). В Україні цю можливість мають авіакомпанії MAU, SkyUp, Turkish Airlines, Lufthansa [1]. У лоукостах не можна перевезити тварин.

Головний авіаперевізник країни MAU надає послуги перевезення тварин як у салоні, так і як зареєстрований багаж. Послугу потрібно замовити не пізніше ніж за 24 години до вильоту рейсу, однак для рейсів, які виконуються в Ізраїль, замовити послугу необхідно не пізніше ніж за 48 годин до вильоту рейсу. Регламентується діяльність Авіаційними правилами України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу», затвердженими наказом Державної авіаційної служби України від 26.11.2018 № 1239 [1].

Авіакомпанія MAU встановила максимальну вагу контейнера з твариною 10 кг. Можна перевозити в одному контейнері не більше трьох тварин (крім спільного перевезення kota і собаки) за умови, що вони мирно співіснують, і не перевищені норми щодо ваги і розмірів контейнера. В свою чергу, відповідно до правил Міжнародної асоціації повітряного транспорту від січня 2019 року, нормою є перевезення в одному контейнері двох тварин вагою до 14 кг кожна. Якщо вік тварин менше 6 місяців та вага кожної менше 14 кг, то їх можна перевозити в одному контейнері у трьох. Клітки повинні вентилюватися щонайменше з трьох боків (загальна вентиляційна площа повинна становити не менш як 16% від загальної площі).

Основною небезпекою є пошкодження клітки під час руху, що призводить до про-

блем зі здоров'ям у тварини. Відомі тисячі випадків, коли під час транспортування клітки ніяким чином не закріплювали, і вони перевертались, їздили по приміщенню. Також у відділах для багажу немає клімат-контролю, і деякі тварини отримують обмороження кінцівок та потребують огляду ветеринара. Тварини часто гинуть від розриву серця. Не всі можуть перенести сильні перепади тиску і шум при зльоті та посадці. У багажному відділенні не всіх авіалайнерів є шумоізоляція, тому тварини чують страшний гул при польоті літака.

Департамент перевезень США вимагає, щоб кожна авіакомпанія США подавала щомісячний звіт про смерть, втрату або травму тварин під час повітряного транспортування. HonestPaws повідомляють, що з 2010 по 2020 р. понад 250 пасажирів-тварин загинули або під час, або відразу після авіа-подорожі. Ще 170 отримали травми, а 20 тварин фактично втрачені авіакомпаніями. Базуючись на іноземному досвіді, можна запропонувати декілька шляхів вирішення цієї проблеми в Україні.

Компанія Delta Air Lines розробила контейнер CarePod, особливістю якого є те, що кожен контейнер виготовлений з нетоксичного матеріалу, оснащений ємністю для води, оглядовим віконечком, системою дверних петель і дверною клямкою, які фіксують штифтами. Вбудований GPS-трекер дозволяє господарю відстежити, де саме перебуває тварина, а надійне закриття контейнера забезпечують індикатори блокування. Важливим є колір, в який пофарбовано контейнер – яскраво-рожевий, що при необхідності допоможе швидко знайти контейнер у вантажному відсіку. Зараз така послуга функціонує лише на території США (Атланта, Бостон, Лос-Анджелес, Міннеаполіс, Нью-Йорк, Сан-Франциско, Уест-Палм-Біч). Однак повідомляється, що в планах авіакомпанії розгорнути послугу CarePod в аеропортах по всьому світу. Замовити послугу дуже просто, потрібно заздалегідь (не пізніше, ніж за 3 дні до вильоту) забронювати її через інтернет або звернутися до служби підтримки Delta Air Lines.

Надати можливість купувати сусідні місця в салоні та прикріпити переноску там. Це полегшить переліт тварини, адже вона не відчуватиме тривогу в необладнаному відділі для багажу, а залишиться зі своїм господарем.

Можна запускати чартерні рейси для перевезення тварин. Вони є дорогими, але мають багато переваг, зокрема комфорт: домашні тварини подорожують у кабіні літака з їх влас-

ником. Також це гарантує менш травматичний досвід подорожей – домашні тварини відчують себе більш розслабленими. На відміну від комерційних літаків, немає обмеження за кількістю польотів у будь-який час року. Та, звичайно, спокій – власникам не доведеться турбуватися про залишених домашніх тварин у вантажі. Наприклад, компанія Pet Airways спеціалізується на перевезенні тварин. Це перша компанія у цій сфері. Активно функціонувала з 2007 по 2011 рік та планує відновити рейси після пандемії.

В Україні є можливість перевозити тварин залізничним транспортом. Регулювання здійснюється згідно з чинними Правилами перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України [2]. На відміну від авіатранспорту, залізницею можна перевозити собак будь-якого розміру, з дотриманням вище зазначених правил. Це допоможе тварині почуватись спокійніше та не завдасть їй фізичної шкоди. За правилами «Київського метрополітену», дозволено перевозити лише невеликих собак і котів у спеціальних сумках і контейнерах. Однак виключенням з правил є собаки-поводирі. Особам з порушеннями зору у разі пред'явлення документа, що посвідчує право на пільгу, дозволяється перевозити із собою собаку-поводиря, при цьому власник собаки-поводиря має забезпечити наявність намордника.

Звіт компанії Essential Living показав, що Лондонське метро є найбільш pet-friendly системою метро у світі, випереджаючи метрополітен Токіо та Мадриду (таблиця 1). Лондонське метро дозволяє перевозити собак на повідках по всій системі, на відміну від багатьох інших метро, які зобов'язують їх бути в переносках [11].

Досвід pet-friendly туристичних операторів

Вибір pet-friendly закладів та компаній є дуже важливим етапом планування подорожі. Часто на цьому етапі мандрівники покладаються на туристичних операторів, які через встановлені контакти та наявну інформаційну базу значно спрощують і пришвидшують цей процес. На жаль, в Україні цей сегмент серед туроператорів майже не розвивається. Мандрівникам з домашніми улюбленцями доводиться планувати свої подорожі самостійно, довіряючи лише пошуковій базі інтернету, а це сповільнює та ускладнює процес планування. Закордоном вирішили цю проблему створенням pet-friendly туроператорів. Наприклад, у США Top Dog Pet Travel – pet-friendly туристичне агентство, яке веде переговори

Таблиця 1

Найбільш pet-friendly метро у світі

Локація системи метрополітену	Дозволено з тваринами	Малі тварини в переносках	Тварини дозволені скрізь	Дозволено тварин на повідку	Намордник не обов'язковий
Метро в Лондоні	дозволено	дозволено	дозволено	дозволено	дозволено
Метро в Токіо	дозволено	дозволено	дозволено	не дозволено	дозволено
Метро в Мадриді	дозволено	дозволено	не дозволено	не дозволено	не дозволено
Метро в Парижі	дозволено	дозволено	дозволено	не дозволено	не дозволено
Метро в Сеулі	дозволено	дозволено	дозволено	не дозволено	дозволено
Метро в Нью-Йорку	дозволено	дозволено	дозволено	не дозволено	дозволено

з усіма учасниками туристичного ланцюга, щоб отримати інформацію про найкращі ціни та високу якість. Компанія укомплектувала пакети, які включають повну інформацію про проживання, плату за тварин і обмеження (якщо такі є), відпочинок з домашніми тваринами в певному районі, доступність до атракцій, тощо. Усі умови проживання, відпочинку та харчування з домашніми тваринами перевіряються персоналом, який любить домашніх тварин.

Висновки. Pet-friendly – важливий туристичний тренд у світі. Цей рух сприяє сталому розвитку країн і є дуже прибутковим, тому туристичним компаніям слід враховувати це. Україні поки бракує досвіду pet-friendly туризму, тому слід орієнтуватися на закордонні успішні кейси. На сучасному етапі роз-

витку туризму та з урахуванням поширення пандемії COVID-19, необхідно: впровадити у готелях pet-friendly пакети, які включатимуть колекцію іграшок, ласощі, послугу няні, грумінгу, додаткові послуги; обмежити доступ тварин в громадські зони готелю – їдальні чи ресторани, клуби та басейн до кінця пандемії COVID-19; збільшити норми для перевезення тварин авіатранспортом з 10 кг до 14 кг відповідно до правил Міжнародної асоціації повітряного транспорту; впровадити послуги «розумних» контейнерів з оснащеною ємністю для води, оглядовим віконечком, системою дверних петель і дверною клямкою, вбудованим GPS-трекером; створити веб-ресурси для полегшення пошуку pet-friendly компаній та атракцій; популяризувати pet-friendly діяльність туристичних операторів та агентств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Авіаційні правила України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу»: затв. наказом Державної авіаційної служби України від 26.11.2018 № 1239.
2. Правила перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України: затв. наказом Міністерством транспорту та зв'язку України від 27.12.2006 № 1196.
3. Bajramović Lejla. The Impact of COVID-19 on Pet-Friendly Tourism. Available at: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/acmt:143/datastream/PDF/view> (accessed 20 November 2021).
4. How Many People Travel Vacations? Countries with more travelers/ Available at: <https://traveling-cook.com/how-many-people-travel-vacations/> (accessed 5 October 2021).
5. Information about COVID-19, Pets, and Other Animals. Available at: <https://www.cdc.gov/healthypets/covid-19/index.html> (accessed 20 November 2021).
6. Mars Petcare Program. A playbook for pet-friendly cities. Available at: <https://www.bettercitiesforpets.com/wp-content/uploads/2019/01/Mars-Petcare-Playbook-For-Pet-Friendly-Cities-2019-LR.pdf> (accessed 20 November 2021).
7. Pet-Friendly Travel Is Growing Yet Still Complicated. Available at: <https://skift.com/2017/01/31/pet-friendly-travel-is-growing-yet-still-complicated/> (accessed 5 October 2021).
8. Economic Impact of the U.S. PET INDUSTRY. Available at: <https://pijac.org/sites/default/files/pdfs/National.pdf> (accessed 25 October 2021).
9. The Economic Impact of Pet-Friendly Cities. Available at: <https://www.petsclinic.org/blog/wichita-falls/the-economic-impact-of-pet-friendly-cities/> (accessed 25 October 2021).

10. Greece in Top 20 Countries with Most Pet-friendly Hotels. Available at: <https://news.gtp.gr/2020/01/31/greece-top-20-countries-most-pet-friendly-hotels/> (accessed 25 October 2021).
11. London's Tube is the world's most dog-friendly subway system. Available at: <https://www.cityam.com/londons-tube-is-the-worlds-most-dog-friendly-subway-system/> (accessed 3 November 2021).

REFERENCES:

1. Aviatsiini pravyla Ukrainy «Pravyla povitrianykh perevezen ta obsluhovuvannia pasazhyriv i bahazhu»: zatv. nakazom Derzhavnoi aviatsiinoi sluzhby Ukrainy vid 26.11.2018 № 1239.
2. Pravyla perevezennia pasazhyriv, bahazhu, vantazhobahazhu ta poshty zaliznychnym transportom Ukrainy: zatv. nakazom Ministerstvom transportu ta zviazku Ukrainy vid 27.12.2006 № 1196.
3. Bajramović Lejla. The Impact of COVID-19 on Pet-Friendly Tourism. Available at: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/acmt:143/datastream/PDF/view> (accessed 20 November 2021).
4. How Many People Travel Vacations? Countries with more travelers/ Available at: <https://traveling-cook.com/how-many-people-travel-vacations/> (accessed 5 October 2021).
5. Information about COVID-19, Pets, and Other Animals. Available at: <https://www.cdc.gov/healthypets/covid-19/index.html> (accessed 20 November 2021).
6. Mars Petcare Program. A playbook for pet-friendly cities. Available at: <https://www.bettercitiesforpets.com/wp-content/uploads/2019/01/Mars-Petcare-Playbook-For-Pet-Friendly-Cities-2019-LR.pdf> (accessed 20 November 2021).
7. Pet-Friendly Travel Is Growing Yet Still Complicated. Available at: <https://skift.com/2017/01/31/pet-friendly-travel-is-growing-yet-still-complicated/> (accessed 5 October 2021).
8. Economic Impact of the U.S. PET INDUSTRY. Available at: <https://pijac.org/sites/default/files/pdfs/National.pdf> (accessed 25 October 2021).
9. The Economic Impact of Pet-Friendly Cities. Available at: <https://www.petsclinic.org/blog/wichita-falls/the-economic-impact-of-pet-friendly-cities/> (accessed 25 October 2021).
10. Greece in Top 20 Countries with Most Pet-friendly Hotels. Available at: <https://news.gtp.gr/2020/01/31/greece-top-20-countries-most-pet-friendly-hotels/> (accessed 25 October 2021).
11. London's Tube is the world's most dog-friendly subway system. Available at: <https://www.cityam.com/londons-tube-is-the-worlds-most-dog-friendly-subway-system/> (accessed 3 November 2021).